

Tips & råd

Häckväxter

Häggmispeln har dekorativa bär.

Gratulerar till din nyinköpta häck

Här kommer lite tips och råd

(t.ex. *Acer tat. ginnala*, *Amelanchier*, *Crataegus*, *Lonicera*, *Malus*, *Prunus cerasifera*, *Prunus spinosa*, *Sorbus acuparia*, *Symphoricarpos*, *Syringa*)

Barrotad/frilandsodlad häck planteras när plantorna befinner sig i vila.

Vårplantering görs från det att tjälen gått ur marken fram till slutet av juni. Kyllagrade häckplantor kan se "tråkiga" ut med nakna grenar som ibland kan vara lite möjliga och ha bruna grenspetsar. Detta är normalt och inget att oroa sig för - möglet sitter ytligt och försvinner när plantan kommer ut i sol och vind och eventuella bruna toppar putsas bort i samband med plantering. Det kan ta veckor innan plantorna vaknar och bladen slår ut.

Höstplantering kan ske så fort plantorna har skördats vilket brukar ske i mitten av oktober och fortsätta så länge det går att gräva i jorden. Ibland skördas plantorna innan den naturliga bladfällningen, då faller bladen av när plantorna går in i djupare vila under kylförvaringen. Plantorna kan se tilltufsade ut med mycket löv i emballaget – detta är helt normalt.

Krukodlad häck har ett intakt rotsystem och kan planteras under hela växtsäsongen men även här ger vår och höst den säkraste etableringen.

Vid leverans

- Om du har köpt barrotade plantor levereras de i buntar om 5, 10 eller 25 plantor. Klipp snörena och dela upp buntarna för att säkerställa att du har fått rätt antal.
- Plantorna tål en ganska omild hantering men rötterna är känsliga för uttorkning och måste skyddas från sol och vind.
- Placera barrotade häckplantor i vatten omgående. Låt stå och dra i vatten i ca ett dygn innan planteringen.
- Krukodlade häckplantor behöver en ordentlig genomvattning av rotklumpen.
- Förvara växterna svalt och skuggigt.
- Plantering bör ske inom 2-3 dygn från leverans. Om du inte har möjlighet till detta kan växterna jordslås vilket kan beskrivas som en "slarvig plantering". Gräv ett grunt dike, gärna i skugga, placera ut plantorna och täck rötterna och en bit upp på grenarna med jord. Vattna regelbundet! Krukodlade häckplantor klarar sig några veckor men måste passas noga med vattning.

Plantering av häck

- Gräv ett dike som är ca 40 cm djupt och 40 cm brett.
- Sprid ut gödning (kogödsel är att föredra) i botten på planteringsdiket. Dosera ca 1 säck (40-50 lit) på 10 m.
- Jordförbättra den befintliga jorden med ca 1 jordsäck på 3-4/m. Blanda befintlig och ny jord samt några händer med kogödsel per meter. Som jordförbättring lämpar sig en torvbaserad eller torvfri planteringsjord om du har en sandig jord alternativt barkmull om jorden är lerig och hård.
- Skyffla tillbaka jordblandningen i gropen tills den blir nästan full (det blir jord över).
- Spänn ett snöre för att få en rät linje när du planterar.
- Gräv gropen för den första plantan och lägg jorden åt sidan. Återfyll med jorden från nästa grop.
- Plantera häckplantorna 3-4 st per meter häck. Se till att rötterna har god jordkontakt utan luftfickor och tryck till med foten. Plantorna ska stå på samma djup som de har vuxit i fält. Om detta är svårt att avgöra placeras plantan så att rötternas förgrening hamnar någon cm under omgivande jordnivå.
- När alla häckplantor är planterade bör det vara en liten grop kvar i diket.
- Vattna rikligt och fyll gropen med vatten och låt sjunka undan. Upprepa vattningen en gång till.
- Fyll upp med resterande jord. Då blir jorden lucker överst och det blir lätt att rensa bort ogräs i framtiden.
- Om du fått några plantor över kan det vara lämpligt att sätta dessa på annan plats för att enkelt kunna komplettera häcken om någon planta inte skulle ta sig.

Skötsel

Man måste vattna minst en gång i veckan hela första sommaren. Häcken kan inte bilda nya rötter och dör om det är för torrt. Det är viktigt att vattnet verkligen går ned på djupet. En droppslang underlättar arbetet. Vattna rejält men med mellanrum så det hinner torka upp mellan varven.

Vid höstplantering får man god hjälp av regnen men det gäller att vara observant då även hösten kan vara torr!

Gödning

Extra näring behövs inte första året om jordförbättringen gjorts ordentligt. Gödsla i fortsättningen tidigt på våren och runt midsommar med något allsidigt gödselmedel som Blåkorn.

En årlig giva kompost eller kogödsel är också bra för multhalten och jordens mikroliv.

Beskärning som friväxande häck

En friväxande häck låter man växa utan formklippning. I vissa fall kan även denna vinna på att klippas vid plantering om denna sker på våren, vid höstplantering väntar man till våren. Klipp då ned häcken till 15-20 cm ovan mark.

Nu kommer plantorna att förgrena sig rikligt redan i markplan och häcken kommer att få ett tätt växtsätt. Om plantorna redan är väl förgrenade eller planterats tätt kan man hoppa över denna beskärning.

Efter en eventuell första beskärningen kan man ofta låta häcken klara sig utan årlig beskärning. Upplevs häcken fortsatt gles kan man toppa häcken ytterligare en eller ett par gånger för att den ska förgrena sig men många sorter växer vackrast och blommar rikligt om de får växa fritt.

Efter några år kan häcken behöva föryngras. Vårvintern är bästa tidpunkten att göra detta. Gallra ur 1/4 -1/3 av de äldsta och grövsta grenarna cirka en decimeter ovanför markytan. På så sätt har man föryngrat hela häcken efter 3-4 år. Klipp också bort allt som är dött. Är man osäker på om en gren lever kan man skrapa lite (ca 2x10 mm) med sekatoren i ytan på barken. Är det grönt och saftigt lever grenen.

För många av de mer kraftigväxande sorterna kan man som alternativ välja att radikalbeskära hela häcken när man upplever att den förvuxit sig eller börjat bli risig. Man klipper då ned hela häcken cirka en decimeter ovanför markytan och låter den börja om från början.

Beskärning som klippt häck

Vid vårplantering klipper man ner den nyplanterade häcken till ca 20-30 cm ovan jord. Det gäller oavsett plantans höjd. Det kan kännas konstigt men för att få en stadig och tät häck är detta nödvändigt. Fördelen med att köpa större plantor är att dessa har ett kraftigare rotsystem och fler förgreningar vilket ger en bättre etablering och snabbare tillväxt.

Vid höstplantering väntar man med den första beskärningen till våren. Häcken bör klippas 1-2 gånger per år enligt skissen nedan.

Beskär efterhand upp en A-formad struktur där sidorna lutar något inåt för att häcken ska bli jämt belyst. Klipp häcken direkt efter eventuell blomning så hinner den sätta knoppar för riklig blomning till nästa år.

